

Zadovoljstvo životom u studenata sestrinstva i studenata kriminalistike

Life satisfaction in nursing students and students of criminology

Antonija Živković¹ • Ines Čopo² • Tanja Rončević³ • Joško Sindik⁴

¹Opća bolnica Dubrovnik, Dr. R. Mišetića 2, 20 000 Dubrovnik, Hrvatska

¹General Hospital Dubrovnik, Dr. R. Mišetića 2, 20 000 Dubrovnik, Croatia

²Dom za djecu i mlade punoljetne osobe „Maslina“, Vlahe Bukovca 5, 20 000 Dubrovnik, Hrvatska

²Home for Children and Young Adults „Maslina“, Vlahe Bukovca 5, 20 000 Dubrovnik, Croatia

³Osnovna škola Lapad, Od Batale 14, 20000 Dubrovnik, Hrvatska

³Primary school Lapad, Od Batale 14, 20000 Dubrovnik, Croatia

⁴Institut za antropologiju, Ljudevita Gaja 32, 10000 Zagreb, Hrvatska

⁴Institute for Anthropological Research, Ljudevita Gaja 32, 10000 Zagreb, Croatia

Sažetak

Cilj: S obzirom na specifičnosti i zahtjevnost posla zdravstvenih djelatnika koji su ujedno i studenti sestrinstva, zanimalo nas je kakvo je njihovo zadovoljstvo životom i koji mogući parametri, i kako, utječu na njega. Također, zanimalo nas je postoje li sličnosti u zadovoljstvu životom studenata kriminalistike, s obzirom na to da je i njihov posao specifičan i težak. Stoga je cilj ovog rada utvrditi postoje li razlike u zadovoljstvu životom studenata sestrinstva i studenata kriminalistike općenito, te s obzirom na spol i bračno stanje, godine starosti, godine studija, duljinu staža i broj djece u obitelji.

Metode: Ispitano je ukupno 113 studenata studija sestrinstva, [75 Sveučilišta Dubrovnik; 38 Sveučilišta Zagreb; 63 studenta druge godine specijalističkog studija kriminalistike u Zagrebu]. Koristili smo se Skalom zadovoljstva životom za utvrđivanje zadovoljstva životom.

Rezultati: Rezultati su pokazali da ne postoje statistički važne razlike u zadovoljstvu životom u studenata sestrinstva i kriminalistike. U analizama svih ispitanika zajedno, razlike nisu nađene ni s obzirom na bračno stanje, godine studija, godine starosti i duljinu staža. U odnosu na broj djece, veće zadovoljstvo životom samo u jednome aspektu pokazuju studenti s više djece te žene.

Zaključak: Pokazalo se da na podizanje stupnja zadovoljstva životom studenata sestrinstva i kriminalistike utječe više djece u njihovoj obitelji i spol, a da na zadovoljstvo ispitanika utjecaja nemaju: vrsta studija, bračno stanje, godine starosti, godine studija i duljina staža.

Ključne riječi: studenti kriminalistike • studenti sestrinstva • zadovoljstvo životom

Kratki naslov: Zadovoljstvo životom i studenti sestrinstva i kriminalistike

Abstract

Objective: Given the specificity, complexity of work of medical professionals who are also nursing students, we wanted to know what is the level of their life satisfaction and the possible parameters that influence on it. Also, we were interested in whether there are similarities in life satisfaction of criminology students, since their work can also be specific and difficult. Therefore, the aim of this study was to determine whether there are differences in life satisfaction of nursing students and students of criminology in general and with regard to gender and marital status, age, year of study, length of service and number of children in the family.

Methods: A total of 113 students of nursing studies [75; Dubrovnik University; 38; Zagreb University; 63 students of the second year of specialist study of criminology in Zagreb] were examined. We used the straight life satisfaction questionnaire form-scale for determining life satisfaction.

Results: Results showed that there is no statistically significant difference in life satisfaction among nursing students and criminology students. Statistical analyses of subject's parameters did not find the differences regarding marital status, year of study, age and length of service. In relation to the number of children, greater life satisfaction shows students with more children, as well as female participants.

Conclusion: The life satisfaction of nursing and criminology students in a small extent is affected only by a larger number of children in their family, and gender. Following parameters: the type of study, gender, marital status, age, year of study and length of service do not show any influence on the level of life satisfaction.

Keywords: criminology students • nursing students • life satisfaction

Running head: Life satisfaction and students of nursing and criminology

Received: December 10th 2012;

Accepted: January 22nd 2013;

Autor za korespondenciju/Corresponding author:

Joško Sindik, PhD.

Institute for Anthropology Research, Ljudevita Gaja 32, 10000 Zagreb, Croatia

Tel: +385-1-55 35 100

Fax: +385-1-55 35 105

E-mail: josko.sindik@inantro.hr; jossindi@gmail.com

Uvod /Background

Pojam „zadovoljstvo životom“ odnosi se na subjektivan doživljaj kvalitete života, a temelji se na kognitivnoj evaluaciji cjelokupnog života. Kvaliteta života subjektivan je doživljaj vlastita života, određen objektivnim okolnostima u kojima osoba živi, karakteristikama ličnosti koje utječu na doživljavanje realnosti i specifičnim životnim iskustvom te osobe [Krizmanić i Kolesarić, 1989.] [1]. Da bismo razumjeli zadovoljstvo životom neke osobe, treba izvršiti uvid u strukturu zadovoljstva, i to: čime je osoba zadovoljna i koliki je doprinos pojedinih faktora u ukupnu zadovoljstvu životom. Mnogobrojni čimbenici pridonose stupnju zadovoljstva životom, i to: dob, spol, materijalno blagostanje, zdravlje, osobna postignuća, obitelj, posao, itd. [2].

Specifičnosti sestrinske profesije i čimbenici zadovoljstva životom

U dosad objavljenim istraživanjima verificirana je visoka razina profesionalnog stresa kod medicinskih sestara, što znatno ugrožava njihovo psihofizičko zdravlje i izravno utječe na stupanj zadovoljstva životom [3]. Zbog specifičnosti radnih zadataka [smjenski rad, produljeno radno vrijeme, dežurstva, visok stupanj odgovornosti, teškoće u usklađivanju privatnog i profesionalnog života], ima velik utjecaj i na obitelj zdravstvenih djelatnika [4]. Već je navedeno kako su posao, zdravlje, obitelj, bitni faktori zadovoljstva životom. Stoga se može pretpostaviti da s porastom starosne dobi i duljine radnoga staža profesionalne teškoće postaju veće, a zadovoljstvo poslom i životom smanjuje se [5]. Zanimljivo je ispitati kakvo je zadovoljstvo životom u sestrinskoj profesiji s obzirom na spol, godine starosti, bračno stanje, godine studija, duljinu radnog staža i broj djece u obitelji.

Specifičnosti posla kriminalista i zadovoljstvo životom

Kriminalisti se brinu za sigurnost građana, štiteći njihova prava, život i imovinu. Oni suzbijaju narušavanje javnog reda i mira, suzbijaju kriminalitet i otkrivaju i privode počinitelje kaznenih djela. Kriminalisti rješavaju kriminalna djela te planiraju akcije i strategije suzbijanja kriminaliteta. Specifičnosti su radnih zadataka: smjenski rad, obavljanje poslova neposredno povezanih s opasnošću, nužnost donošenja brzih odluka s bitnim posljedicama. Navedene specifičnosti uzrokuju visoke razine profesionalnog stresa, koji ima negativne posljedice na individualnoj i organizacijskoj razini [6-7], što svakako određuje stupanj zadovoljstva životom kriminalističkih djelatnika.

Usporedba zadovoljstva života studenata kriminalistike i sestrinstva

Iako se kriminalisti i medicinske sestre bave različitim radnim zadacima, pretpostavili smo da zbog navedenih specifičnosti posla, profesionalne odgovornosti, visokih zahtjeva izvršavanja radnih zadataka s niskom razinom utjecaja i kontrole, postoje sličnosti koje utječu na zadovoljstvo života kod studenata kriminalistike i sestrinstva, te smo ih usporedili. Uz svakodnevno izvršavanje radnih zadataka, oni istodobno studiraju, što su dodatne otegotne objektivne okolnosti koje utječu na doživljaj zadovoljstva života. U

ovome istraživanju željeli smo ispitati mogu li i kako u određenim uvjetima specifični parametri utjecati na stupanj zadovoljstva životom, primjerice: vrsta i kvaliteta bračnog stanja i broj djece u obitelji. Nadalje, željeli smo ispitati kako starosna dob i duljina radnog staža utječu na zadovoljstvo životom. Primjerice, mlađi ispitanici i oni koji su radno neiskusni, mogu doživljavati veći stres na poslu, što izravno utječe na stupanj zadovoljstva životom. Nadalje, stariji studenti i oni s duljim radnim stažem također mogu biti pod većim stresom zbog manjka energije i zbog općeg zdravstvenog stanja, što također utječe na stupanj zadovoljstva života. Međutim, s obzirom na to da je zadovoljstvo životom konstrukt koji ovisi o vrijednosnim opredjeljenjima pojedinca, zapravo nemamo osnove za postavljanje drukčijih pretpostavki, osim one da zadovoljstvo životom neće ovisiti ni o jednome od spomenutih čimbenika. Na temelju navedenih pretpostavka formulirali smo hipoteze i ciljeve istraživanja.

Ciljevi i hipoteze istraživanja / Aims and hypothesis

Prema općem cilju, utvrdili smo nekoliko specifičnih ciljeva i hipoteza istraživanja, i to:

Utvrditi postoje li razlike u zadovoljstvu životom između studenata sestrinstva i studenata kriminalistike.

Utvrditi postoje li razlike u zadovoljstvu životom u odnosu na bračno stanje u studenata sestrinstva i kriminalistike.

Utvrditi postoji li razlika u zadovoljstvu životom s obzirom na spol kod studenata sestrinstva i kriminalistike.

Utvrditi postoje li statistički bitne povezanosti u zadovoljstvu životom u odnosu na godinu studija, starosnu dob, godine radnog staža te u odnosu na broj djece u studenata sestrinstva i kriminalistike.

Pretpostavili smo da ne postoji razlika u zadovoljstvu životom u odnosu na vrstu studija [studenata sestrinstva vs. studenata kriminalistike], u odnosu na bračno stanje, spol, na godinu studija, godine radnog staža, dob, i u odnosu na broj djece.

Metode / Methods

Ispitanici

Prvi uzorak u ovome istraživanju bio je prigodni uzorak od 75 studenata Studija sestrinstva Sveučilišta u Dubrovniku, raspoređenih u tri godine studija [1. godina: 24 studenta; 2. godina: 28 studenata; 3. Godina: 23 studenta]. Prema spolu, uključeno je 75 studenata [61 (62%) studentica; 14 (15%) studenata]. Prema godinama starosti ispitanici su raspoređeni u tri grupe [19-29-28(37%) studenata; 30-40-33(44%) studenta; i 41-50-14(19%) studenata]. Najmlađi student imao je 19 godina, a najstariji 50; prosječna je dob bila 32 godine. Većina ispitanika u radnome je odnosu. 63 ispitanika imaju do 20 godina radnog staža, a 12 više od 20 [maksimalno 38]; prosječna je vrijednost 18 godina. Od svih studenata, 32 [43%] su u braku, 34 [45%] nije u braku, a 9 [12%] je rastavljeno.

Drugi uzorak bio je prigodni uzorak od 63 studenta druge godine specijalističkog studija kriminalistike u Zagrebu.

Uključeno je 49 studenata i 14 studentica. Raspon je godina starosti od 27 do 52 godine, a prosječna starosna dob bila je 34 godine. Radni staž ispitanika kreće se od 4 do 33 godine staža, a prosječna je duljina staža 12 godina. Od svih studenata 8 ih je neoženjeno, 51 je u braku i 3 su rastavljene. Broj je ispitanika bez djece 23, broj ispitanika s jednim djetetom 16, broj ispitanika s dvoje djece je 19, broj ispitanika s troje djece 2 te broj ispitanika s četvero djece 2.

Instrumenti i varijable

Skala zadovoljstva životom

Skala zadovoljstva života [eng. Satisfaction With Life Scale] [8] sastoji se od pet navoda koji se odnose na stupanj zadovoljstva života. Od ispitanika se očekuje da označi koliko se navodi [npr. „Moj je život vrlo blizu onomu što smatram idealnim“] odnose na njegov život. Ispitanik to označava na skali od 1 - potpuno neistinito - do 7 - potpuno istinito. Ukupan rezultat na skali zbroj je rezultata svih pet navoda i označava stupanj zadovoljstva životom, pri čemu viši rezultati upućuju na veće zadovoljstvo [rezultat je izražen u faktorskim bodovima]. Unutarnja konzistencija ovog upitnika visoka je, i iznosi $\alpha = 0,79$. U provedenu istraživanju verificirala se i visoka pouzdanost $\alpha = 0,78$.

Metode obrade podataka

Obrada podataka provedena je statističkim paketom SPSS 11. Uz temeljnu deskriptivnu statistiku, za utvrđivanje razlika među ispitanicima uporabili smo t-testove i ANOVA-u, a za utvrđivanje povezanosti Pearsonov koeficijent korelacije [9].

Rezultati / Results

Uspoređujući zadovoljstvo životom kod studenata sestrinstva i kriminalistike, utvrđeno je da ne postoje statistički bitne razlike u stupnju zadovoljstva životom studenata kriminalistike i sestrinstva, ni u zbirnom rezultatu, kao ni za pojedine tvrdnje/navode, kao što je prikazano u tablici [Tablica 1].

Analizirajući podatke o zadovoljstvu životom studenata prema parametrima: spol i bračno stanje, godine starosti, godine studija, duljina staža i broj djece u obitelji, dobili smo rezultate koji su prikazani u tablici [Tablica 2].

Ne postoje statistički značajne spolne razlike u zadovoljstvu životom, izuzev u varijabli [Kada bih mogao život proživljavati ponovno, ništa ne bih mijenjao/la], gdje statistički značajno veće rezultate postižu žene.

U tablici [Tablica 3] vidljivo je da ne postoje statistički bitne razlike u zadovoljstvu životom među studentima kriminalistike i sestrinstva u odnosu na bračno stanje ispitanika, niti u ukupnom rezultatu, niti za pojedine tvrdnje.

U tablici [Tablica 4] se vidi da zadovoljstvo životom među studentima kriminalistike i sestrinstva nije povezano s godinom studija, starosnom dobi i duljinom radnoga staža. Međutim, ispitanici s više djece pokazuju veće zadovoljstvo životom, i to za tvrdnju/navod [Dosad sam postigao najvažnije stvari koje želim u životu].

Rasprava / Discussion

Dobiveni rezultati pokazuju da nema razlike u zadovoljstvu životom među studentima sestrinstva i kriminalistike u odnosu na bračno stanje i spol. Ne iznalazi se statistički bitna povezanost s godinom studija, starosnom dobi ni duljinom staža. Statistički bitna povezanost verificirana je između zadovoljstva života s obzirom na broj djece, i to za navod koji je u skali pod brojem 4 [Dosad sam postigao najvažnije stvari koje želim u životu] [Studenti s više djece postižu bolje rezultate, istodobno imaju viši stupanj zadovoljstva životom].

Dobiveni rezultati o nepostojanju razlika među studentima u odnosu na bračno stanje verificiraju da bračno stanje nema znatan utjecaj na stupanj zadovoljstva života i psihološku dobrobit. Dobiveni rezultati odgovaraju zadanim očekivanjima, iako se može raspravljati o tome kako i koliko osobe u bračnoj zajednici mogu imati raspoloživog vremena za studiranje i opuštanje u odnosu na osobe koje su rastavljene ili nisu u bračnoj zajednici te koji su to zaštitni utjecaji bračne zajednice [10].

TABLICA 1. Razlike u zadovoljstvu životom studenata kriminalistike i sestrinstva

Varijabla	Studij	Aritmetička sredina	Standardno raspršenje	t-test	Značajnost (p)
Na više načina u svom životu došao sam do svoga „idealnog života“	sestrinstvo	4,680	1,397	-0,214	0,831
	kriminalistika	4,730	1,334		
Uvjeti u kojima živim odlični su.	sestrinstvo	4,987	1,447	0,752	0,454
	kriminalistika	4,810	1,293		
Ja sam zadovoljan/na.	sestrinstvo	5,333	1,070	0,817	0,415
	kriminalistika	5,175	1,212		
Dosad sam postigao najvažnije stvari koje želim u životu.	sestrinstvo	4,787	1,464	1,579	0,117
	kriminalistika	4,397	1,420		
Kada bih mogao život proživljavati ponovno, ništa ne bih mijenjao/la.	sestrinstvo	4,107	1,893	1,492	0,138
	kriminalistika	3,635	1,799		
Zadovoljstvo životom (ukupno)	sestrinstvo	0,089	0,993	1,139	0,257
	kriminalistika	-0,106	1,006		

TABLICA 2. Spolne razlike u zadovoljstvu životom studenata kriminalistike i sestrinstva

Varijabla	Spol	Aritmetička sredina	Standardno raspršenje	t-test	Značajnost (p)
Na više načina sam u svom životu došao do mog „idealnog života“	muškarci	4,667	1,356	-0,285	0,776
	žene	4,733	1,379		
Uvjeti u kojima živim su odlični	muškarci	4,873	1,350	-0,255	0,799
	žene	4,933	1,408		
Ja sam zadovoljan/na	muškarci	5,190	1,229	-0,666	0,506
	žene	5,320	1,055		
Do sada sam postigao najvažnije stvari koje želim u životu	muškarci	4,381	1,430	-1,700	0,091
	žene	4,800	1,452		
Kada bih mogao život proživljavati ponovno, ništa ne bih mijenjao/la	muškarci	3,556	1,865	-1,965	0,051
	žene	4,173	1,819		
Zadovoljstvo životom (ukupno)	muškarci	-0,114	0,976	-1,234	0,219
	žene	0,096	1,016		

TABLICA 3. Razlike u zadovoljstvu životom u odnosu na bračno stanje studenata kriminalistike i sestrinstva

Varijable	Bračno stanje	Aritmetička sredina	Standardno raspršenje	Kruskal Wallis Test	Značajnost (p)
Na više sam načina u svom životu došao do svoga „idealnog života“	Neoženjeni	4,500	1,409	1,173	0,556
	Brak	4,769	1,477		
	Rastava	4,545	1,368		
	Sveukupno	4,625	1,425		
Uvjeti u kojima živim odlični su.	Neoženjeni	5,132	1,436	2,294	0,318
	Brak	4,769	1,459		
	Razvod	4,364	1,690		
	Sveukupno	4,875	1,484		
Ja sam zadovoljan/na.	Neoženjeni	5,421	1,177	1,749	0,417
	Brak	5,205	1,260		
	Rastava	5,182	0,603		
	Sveukupno	5,295	1,156		
Dosad sam postigao najvažnije stvari koje želim u životu.	Neoženjeni	4,553	1,427	1,279	0,527
	Brak	4,769	1,613		
	Rastava	4,727	1,618		
	Sveukupno	4,670	1,522		
Kada bih mogao život proživljavati ponovno, ništa ne bih mijenjao/la.	Neoženjeni	4,132	2,056	2,783	0,249
	Brak	4,308	1,657		
	Rastava	3,273	1,421		
	Sveukupno	4,102	1,826		
Zadovoljstvo životom (ukupno)	Neoženjeni	0,038	1,013	1,145	0,564
	Brak	0,034	1,045		
	Rastava	- 0,250	0,820		
	SVEUKUPNO	- 0,000	1,000		

Rezultati o nepostojanju razlike među studentima u odnosu na godine radnog staža nisu odgovarali očekivanjima. Pretpostavili smo da ovaj čimbenik ima utjecaja na zadovoljstvo životom. Pretpostavili smo da će veći broj godina radno-

ga staža uzrokovati niži stupanj zadovoljstva životom, i to zbog dugogodišnje izloženosti stresu na poslu, obitelji i u zajednici, nerealiziranim željama na poslovnom planu. Rezultati su pokazali da godine staža ne utječu na stupanj za-

TABLICA 4. Korelacije rezultata između godine studija, godina starosti, duljine radnog staža i broja djece kod studenata kriminalistike i sestrinstva.

Varijable	Godina studija	Godine starosti	Duljina staža	Broj djece
Na više sam načina u svom životu došao do svog „idealnog života“	-0,040	0,057	0,086	0,077
Uvjeti u kojima živim odlični su.	-0,019	-0,079	-0,138	-0,114
Ja sam zadovoljan/na.	-0,191	-0,078	-0,066	-0,033
Dosad sam postigao najvažnije stvari koje želim u životu.	0,035	0,170	0,061	0,202*
Kada bih mogao život proživljavati ponovno, ništa ne bih mijenjao/la.	-0,128	-0,099	-0,083	0,075
Zadovoljstvo životom (ukupno)	-0,069	0,005	-0,031	0,031

* korelacija značajna uz $p < 0,05$

dovoljstva životom. Zašto? Pretpostavljamo da su uključeni ispitanici postigli željeno u privatnome i poslovnome životu ili su možda imali niža ili realnija očekivanja što žele i mogu postići u životu, a u skladu sa svojim mogućnostima, ili su, pak, usvojili samozaštitne strategije/metode u profesionalnome i privatnome životu [10].

Pretpostavili smo da broj djece neće utjecati na stupanj zadovoljstva životom, ali rezultati su pokazali suprotno, posebice u navodu koji je u skali pod brojem 4 [Dosađ sam postigao najvažnije stvari koje želim u životu]. Smatrali smo da broj djece neće utjecati na stupanj zadovoljstva životom, jer, ako postoje jasni ciljevi u životu, pravom organizacijom mogu se postići bez obzira na broj djece. Međutim, dobiveni rezultati pokazuju drukčije, i to zato što su zadani životni ciljevi kod ispitanika privremeno odloženi, zbog posvećenosti djeci, ili se od nekih odustalo zbog (ne) planirana povećanja obitelji.

Prednosti istraživanja: činjenica da je prvi put opisana problematika provjeravana kod studenata sestrinstva u akademskoj zajednici Republike Hrvatske.

Nadalje, vjerojatno je prvi put ovakvo istraživanje uključilo i studente kriminalistike. Dosađ se nismo susreli s usporedbama rezultata između istraživanih skupina ispitanika. Skale za istraživanje (upitnici) procjene prvi su put u uporabi za istraživanje kod studenata sestrinstva Sveučilišta u Dubrovniku. Značenje je ovakvih istraživanja i traženje načina da se poveća dobrobit djelatnika u ispitivanim visokozahtjevnim strukama te se na taj način prevenira nasatanak i smanji stupanj već postojećeg stresa [11].

Nedostaci istraživanja: relativno malen broj ispitanika, na što nismo mogli utjecati. Također, nismo prikupili podatke o tome radi li netko kao medicinska sestra/ kriminalist ili ne, je li stalno zaposlen ili nije, radi li u smjenama, pa te podatke nismo mogli uzeti u razmatranje. Navedeni čimbenici imaju potencijalnu vrijednost za bolji stupanj tumačenja dobivenih rezultata i preporučljivo ih je uzeti u razmatranje za daljnja/buduća istraživanja.

U budućim istraživanjima potrebno je dobiti podatke kod studenata sestrinstva i kriminalistike u drugim gradovima te prikupiti reprezentativnije rezultate na većem uzorku ispitanika.

U ispitivanju bi bilo zanimljivo uključiti slična zanimanja, kao i zanimanja kod kojih se očekuju velike razlike u stupnju zadovoljstva života.

Radi praktične uporabe dobivenih rezultata, potrebno je iznaći kojim se metodama/postupcima može poboljšati stupanj zadovoljstva životom i smanjiti stupanj stresa u djelatnika koji se aktivno bave ovakvim visokozahtjevnim zanimanjima.

Zaključak / Conclusion

Rezultati provedena istraživanja podupiru sve navedene hipoteze. Pokazalo se da ne postoji statistički znatna razlika u stupnju zadovoljstva životom između studenata sestrinstva i studenata kriminalistike. Nadalje, utvrdili smo da ne postoje statistički znatne razlike u zadovoljstvu životom svih ispitanika u odnosu na bračno stanje, spol, kao ni statistički znatna povezanost s godinom pohađanja studija, godinama staža, brojem djece te godinama starosti. Iznimka su razlike u jednome aspektu zadovoljstva životom kod žena te mala, ali statistički bitna povezanost stupnja zadovoljstva životom i većeg broja djece.

Literatura / References

- [1] Brajša-Žganec A, Kaliterna Lipovčan Lj. (2006). Kvaliteta življenja, životno zadovoljstvo i sreća osoba koje profesionalno pomažu drugima. Društvena istraživanja 2006;4-5(84-85):713-28.
- [2] Vuletić G. Generacijski i transgeneracijski čimbenici kvalitete života vezane za zdravlje studentske populacije. Doktorska disertacija. Zagreb: Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2004.
- [3] Knežević B, Golubić R, Milošević M, Matec L, Mustajbegović J. Zdravstveni djelatnici u bolnicama i stres na radu: istraživanje u Zagrebu. Sigurnost 2009;51(2):85-92.
- [4] Milošević M, Golubić R, Mustajbegović J, Knežević B, Juras K, Bubaš M. Validacija upitnika o stresorima na radnom mjestu bolničkih zdravstvenih djelatnika. Sigurnost 2009; 51(2):75-84.
- [5] Snelgrove SR. Occupational stress and job satisfaction: a comparative study of health visitors, district nurses and community psychiatric nurses. J Nurs Manag 1998;6(2):97-104.
- [6] Tot B. Evaluacija upitnika organizacijskih i operativnih izvora stresa na radu kod policijskih službenika. Kriminologija i socijalna integracija 2010;18(1):39-50.
- [7] Hart PM, Wearing AJ, Headley B. Police stress and Well-being: integrating personality, coping and daily work experiences. J Occup Organ Psychol 1995; 68:133-56.
- [8] Pavot W, Diener E. Review of the Satisfaction With Life Scale. Psychol Assess 1993;5(2):164-72.
- [9] Mejovšek M. Metode znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima. Jastrebarsko: Naklada Slap, 2007: 371.
- [10] King LA, Napa CK. What Makes a Life Good? J Pers Soc Psychol. 1998; 75:156-65.
- [11] Zakon o zdravstvenom osiguranju zaštite zdravlja na radu. Narodne novine: 85/06, 67/08.